

Bacheloroppgave

**«Jeg vil vise respekt til mamma og
pappa»**

En empirisk oppgave som belyser
minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet
balanse mellom flere kulturer

Tina Sakshaug

Sosionom

2021

Egenerklæring

Denne oppgaven er mitt eget og selvstendig arbeid. Den gir ikke bruk av andre sitt arbeid uten at det er oppgitt, den gir ikke bruk av tekst fra eget arbeid uten at det er oppgitt, og kilder som er brukt er ført inn i både tekst og kildeliste i på en måte som gjør at jeg ikke vil få en «ufortjent rennomegevinst». Den har heller ikke vært brukt som eksamenssvar eller arbeidskrav tidligere.

Jeg vet at oppgaven vil bli elektronisk kontrollert for plagiat og at alvorlig brudd med «god sitatskikk» blir behandlet so, fusk jf. UH-loven §4-7 og §4-8, 3. ledd.

Det er ikke behandlet personopplysninger i arbeidet med oppgaven. Prosjektet er dermed ikke omfattet av personopplysningsloven.

Jeg gir Høgskulen i Volda rett til å publisere oppgaven vederlagsfritt i elektronisk form.

Sammendrag

Dette prosjektet undersøker utfordringer minoritetsungdommer står ovenfor knyttet en oppvekst på tvers av kulturer. Målet med prosjektet var å danne kunnskap og forståelse knyttet minoritetsungdommer sine utfordringer, slik at sosialarbeidere i møte med ungdommene kan tilby hjelp og støtte der det er behov. Dette vil videre skape et inkluderende samfunn med mindre fordommer og rasisme, og videre forebygge negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Prosjektet tar utgangspunkt i ungdomsserien «Lik Meg» hvor vi kommer tettere på karakteren Arin på 13 år. Hun vokser opp på tvers av det norske og muslimske miljøet, og derfor opplever et krysspess. Relevante tematikker fra ungdomsserien vil derfor bli satt i lys av teoriene roller, krysspess, marginalisering, dobbeltliv og identitet, og videre relevant forskning på minoriteter. På bakgrunn av dette undersøker prosjektet hvordan ungdomsserien «Lik Meg» kan bidra med å danne forståelse om minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet balansen mellom ulike kulturer.

Prosjektet ble foretatt ved hjelp av en kvalitativ innholdsanalyse med observasjon som utgangspunkt, og notater av alle relevante muntlige og skriftlige samtaler, kroppsspråk og handlinger ble nedfelt. Det kommer frem at karakteren Arin opplever et krysspess mellom familie og venner og videre prøver å finne en balanse mellom de ulike miljøene hun står overfor. På bakgrunn av dette kommer det frem at «Lik Meg» beskriver krysspess som en konsekvens av motstridende forventninger og roller, noe som videre kan føre til marginalisering blant minoritetsungdommer. Deretter kommer det frem at ungdomsserien belyser ulike løsninger på en balanse mellom flere kulturelle identiteter, noe som derav vil være individuelt for de enkelte minoritetsungdommene. Gjennom forskningen kommer en derfor frem til at ungdomsserien «Lik Meg» kan bidra med innsikt i minoritetsungdommer sitt miljø og komplekse hverdag, noe som videre kan gi bedre forståelse av deres utfordring knyttet til balansen mellom flere kulturer.

Abstract

This project researches the challenges minority youth face tied to growing among two cultures. The goal with the project was to provide knowledge and understanding based on the minority youth's challenges, so that social workers that meet with the youth can provide help and support where it's needed. This will further create an inclusive society with less bias and racism, as well as prevent negative social control and honor-related violence. The project is based on the teen show "Lik Meg" (Like me), in which we come closer to the thirteen-year-old character Arin. She grows up between the Norwegian and Muslim environment and so experiences pressure on both sides. Relevant topics from the youth series will therefore be put in light of theories such as roles, cross-pressure, marginalization, double life and identity, and further relevant research on minorities. On the background, the project examines how "Lik Meg" can help to form an understanding of minority youth's challenges related to the balance between different cultures.

The project was carried out using a qualitative content analysis based on observation, and notes of all relevant oral and written conversations, body language and actions were recorded. As it shows, the character of Arin experiences a cross-pressure between family and friends and further tries to find a balance between the different environments she finds herself in. On the basis of this, the youth series "Lik Meg" describes cross-pressure as a consequence of conflicting expectations and roles, which can further lead to marginalization among minority young people. The series sheds light on different solutions for a balance between several cultural identities, which will therefore be individual for each minority youth. Through the research, it is therefore concluded that the youth series "Lik Meg" can be used to form an understanding related to minority youth and their environment and complex everyday life, which can further provide a better understanding of their challenge related to the balance between several cultures.

Førord

Det er med blandede følelser jeg sitter her og tenker på at jeg snart er ferdigutdannet sosionom ved Høgskulen i Volda. Denne bacheloroppgaven markerer en avslutning på en utrolig spennende og utrolig innholdsrik studietid som jeg vil se tilbake på med mange gode minner.

I starten av bachelorperioden så jeg svært frem imot å kunne fordype meg inn i et tema jeg hadde stor interesse for. Prosessen viste seg å være både innholdsrik og krevende, men jeg sitter igjen med utrolig mye spennende og nyttig kunnskap. Prosjektet har gitt meg innblikk i minoritetsungdommer sine utfordringen knyttet en oppvekst på tvers av kulturer, noe som videre har vist viktigheten av sosialarbeideren sin rolle.

Jeg ønsker å takke min veileder Øyvind Økland som har vært svært behjelpelig med faglig kunnskap, gode tilbakemeldinger og mental støtte.

Videre ønsker jeg å rekke en stor takk til alle mine medstudenter som har gjort studietiden ved Høgskulen i Volda helt fantastisk!

Volda, 13. mai 2021

Tina Sakshaug

Innholdsfortegnelse

Egenerklæring	ii
Sammendrag	iii
Abstract	iv
Forord	v
1. Innledning	1
1.1 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	2
2. Kunnskapsgrunnlaget	4
2.1 Bakgrunn.....	4
2.2 Teoretiske perspektiv	6
2.2.1. Roller, krysspress og marginalisering	6
2.2.2 Dobbeltliv og identitet.....	7
2.3 Forskning på feltet:	9
2.3.1 Identitet.....	9
2.3.2 Familiære relasjoner	10
2.3.3 Vennskapelige relasjoner.....	11
3. Metode	12
3.1 Kvalitativ innholdsanalyse.....	12
3.2 Utvalg.....	12
3.3 Observasjon	13
3.4 Dataanalyse	15
3.5 Kvalitetsvurdering	16
4. Funn	17
4.1 Viktigheten av familiens ære	17
4.2 Krysspress mellom familie og venner	18
4.3 Forsøk på å balansere flere kulturelle identiteter	19
5. Diskusjon	21
5.1 På hvilken måte beskriver ungdomsserien “Lik Meg” krysspress minoritetsungdommer står overfor?	21
5.2 På hvilken måte beskriver ungdomsserien «Lik Meg» balansen mellom flere kulturelle identiteter?	24
6. Konklusjon	27
7. Siterte verk	29

1. Innledning

Norge blir beskrevet som et flerkulturelt samfunn (Salole, 2018, s. 28), og nye tall fra Statistisk Sentralbyrå viser at det i dag er bosatt over 800 000 innvandrere i landet (Statistisk Sentralbyrå, 2021). En konsekvens av innvandring vil være at flere barn og unge vokser opp på tvers av kulturer, noe som kan oppleves som utfordrende. Dette kan videre ha en mulig innvirkning på individets utvikling av egen identitet gjennom følelsen av å være annerledes, ha ulike roller og oppleve motstridende forventninger (Salole, 2020, s. 211). Tematikken blir allerede belyst gjennom litteratur som finnes på feltet, men til tross for dette er det lite informasjon om minoritetsungdommers egne erfaringer og refleksjoner knyttet utfordringene de selv står ovenfor. Den manglende litteraturen kan derfor føre til at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer har for lite kunnskap om deres egne utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av kulturer. Dette kan videre føre til at ungdommenes ulike problemstillinger vil kunne oppdages senere enn nødvendig, og føre til at de ikke mottar den hjelpen og støtten sosialarbeidere kan bidra med. På bakgrunn av dette vil prosjektet undersøke ungdomsserien «Lik Meg» hvor vi følger karakteren Arin som selv opplever utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av den norske og muslimske kulturen.

Media og den norske populærkulturen gir et innsyn i hvordan det kan være for minoritetsungdommer å vokse opp på tvers av kulturer. Dette kommer blant annet frem i ungdomsserien «Skam» hvor vi blir bedre kjent med den muslimske karakteren Sana. I TV-serien belyses hennes utfordringer knyttet et krysspress mellom det norske og muslimske miljøet, noe som har ført til at hun har blitt et viktig forbilde for flere minoritetsungdommer i Norge, og kanskje spesielt blant unge muslimske jenter. Utfordringene minoritetsungdommer står ovenfor kommer også til syne gjennom flere medieoppslag. I et debattinnlegg som ble publisert tidligere i år kom det frem at en 15 år gammel jente mente at de høye forventningene minoritetssamfunnet stiller til barn og unge, fører til at flere lever et dobbeltliv (Aamir, 2021). I 2016 valgte en annen jente å stå frem anonymt i et debattinnlegg: «Foreldrene mine minnet meg alltid på at jeg bærer hele familiens ære på mine skuldre» (Anonym, 2016). Hun valgte selv å bryte ut fra foreldrenes kultur og skriver selv at hun valgte friheten til å skape sin egen identitet og vokse opp som et eget individ (Anonym, 2016). På bakgrunn av dette kommer det frem at flere minoritetsungdommer opplever utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av kulturer, og derav strever med å forene de ulike forventningene og verdiene som styrer i de ulike kontekstene de befinner seg i (Salole, 2018,

s. 203). Som et resultat av motstridende forventninger og verdier vil flere minoritetsungdommer oppleve utfordringer knyttet dannelsen av egen identitet (Salole, 2018, s. 250). Videre vil motstridende forventninger utspille seg ulikt på bakgrunn av kjønn. Dette kommer frem i den muslimske kulturen hvor det er høyere forventninger knyttet jenter (Østberg, 2003, s. 114), og derav vil dette mulig gjøre det mer utfordrende i dannelsen av egen identitet.

For å innhente kunnskap om problemstillingen har det i dette prosjektet blitt foretatt en observasjon av ungdomsserien «Lik Meg». I TV-serien følger vi 13 år gamle Arin som vokser opp på tvers av det norske og det muslimske miljøet, og på bakgrunn av dette opplever utfordringer knyttet dannelsen av egen identitet. Observasjonen ble foretatt ved at notater av relevante muntlige og skriftlige samtaler, kroppsspråk og handlinger ble nedfelt i et dokument og videre analysert ved hjelp av en kvalitativ innholdsanalyse. På bakgrunn av dette skaper prosjektet kunnskap om minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av kulturer. Selv om prosjektet analyserer den muslimske karakteren Arin, vil dette likevel kunne sammenlignes med andre minoritetsungdommer i Norge. Ved å belyse tematikken vil sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer dermed kunne oppdage problemstillinger de enkelte ungdommene står ovenfor, og videre tilby den nødvendige hjelpen og støtten, slik at ytterligere konsekvenser ikke forekommer. I tillegg vil dette prosjektet være samfunnsrelevant ved å bidra til å skape et mer inkluderende samfunn gjennom forståelse og derav mindre fordommer og rasisme. I tillegg vil det også kunne forebygge negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

1.1 Problemstilling og forskningsspørsmål

På bakgrunn av dette er det vesentlig at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer har kunnskap om ulike utfordringer en oppvekst på tvers av kulturer kan innebære, og for å belyse tematikken blir ungdomsserien «Lik Meg» benyttet. Dette vil kunne bidra til at de enkelte ungdommene blir oppdaget så tidlig som mulig og at sosialarbeidere videre kan gi den nødvendige hjelpen og støtten de kan trenge. Problemstillingen som blir stilt er derfor: *«Hvordan kan ungdomsserien «Lik Meg» bidra til å danne forståelse om minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet balansen mellom flere kulturer?»*

For å svare på problemstillingen har den videre blitt delt inn i to ulike forskningsspørsmål.

Ungdomsserien «Lik Meg» belyser utfordringer unge muslimske jenter og andre minoritetsungdommer i Norge kan stå ovenfor knyttet motstridende forventninger og krysspress fra forskjellige miljøer. På bakgrunn av dette er det vesentlig at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer har kompetanse relatert til krysspress, slik at en kan utøve hjelp og støtte på en best mulig måte. Det første forskningsspørsmålet er derfor: *På hvilken måte beskriver ungdomsserien «Lik Meg» krysspress minoritetsungdommer står overfor?*

Videre belyser ungdomsserien «Lik Meg» ulike utfordringer knyttet dannelsen av egen identitet, på bakgrunn av krysspress mellom forskjellige miljøer. Dette vil mulig være en utfordring for flere minoritetsungdommer i Norge, og det er derfor vesentlig at sosialarbeidere i møte med denne gruppen har kunnskap om ulike måter å forholde seg til egen identitet på. Derfor er det andre forskningsspørsmålet: *På hvilken måte beskriver ungdomsserien «Lik Meg» minoritetsungdommer sin balanse mellom flere kulturelle identiteter?*

Dette prosjektet vil derfor se nærmere på minoritetsungdommer i Norge og deres fremstilling i populærkulturen. Deretter kommer et kapittel som omhandler kultur, dobbeltliv, roller, krysspress, marginalisering og identitet som skal fungere som et teoretisk rammeverk før vi får en forståelse av ulik forskning på minoriteter i Norge. Videre kommer en utredelse av den kvalitative innholdsanalysen av ungdomsserien «Lik Meg», før funnene blir fremstilt. Funnene er igjen knyttet til de ulike forskningsspørsmålene som er presentert ovenfor, og diskusjonskapittelet er strukturert etter disse. I konklusjonen drøftes de ulike forskningsspørsmålene og danner til slutt et samlet svar på problemstillingen.

2. Kunnskapsgrunnlaget

Dette kapitlet består av tre ulike underkapitler hvor den første delen vil forklare begrepet kultur og krysskulturelle barn og unge, før minoritetsungdommer sin representasjon i den norske populærkulturen vil bli presentert. Deretter vil det teoretiske rammeverket bli satt i lys av teoriene roller, krysspress, marginalisering, dobbeltliv og identitet. Avslutningsvis vil relevant forskning på minoriteter i Norge bli fremstilt. Bakgrunnen for utvalget omhandler relevansen for besvarelse av problemstillingen.

2.1 Bakgrunn

Mobilitet blir beskrevet som en konsekvens av globalisering, og er videre en viktig forutsetning for innvandring (Eriksen, 2008, s. 22). I dag utgjør innvandrere en prosentandel på 18,5 av befolkningen i Norge (Statistisk Sentralbyrå, 2021), og representerer over 200 ulike nasjoner (Berg, 2011, s. 28). På bakgrunn av innvandring og en mangfoldig representasjon vil samfunnet bestå av flere forskjellige kulturer. Kultur blir beskrevet som en vesentlig forutsetning for samfunnets eksistens, og skiller seg fra hverandre i større eller mindre grad (Schieffloe, 2019, s. 122). Eriksen og Sajjad beskriver kultur som «den komplekse helhet som består av kunnskaper, trosformer, kunst, moral, jus og skikker, foruten alle de øvrige ferdigheter og vaner et menneske har tilegnet seg som medlem av et samfunn» (2020, s. 35), og derav kommer det frem at alt som er lært blir beskrevet som kultur (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 36). En konsekvens av dette er at flere barn og unge vokser opp på tvers av kulturer (Salole, 2018, s. 36). Salole beskriver denne gruppen som barn og unge «som har levd eller lever med regelmessig påvirkning fra to eller flere kulturer i en betydelig del av oppveksten sin» (2018, s. 28). Derav kommer det frem at flere minoritetsungdommer blir betraktet som krysskulturelle barn og unge.

Minoritetsungdommer sin tilstedeværelse i den norske populærkulturen har vært svært begrenset, og spesielt med tanke på unge muslimske jenter. I 2017 tok ungdomsserien «Skam» Norge med storm, hvor en kom tettere på den muslimske karakteren Sana. Hun er en 18 år gammel jente som selv opplever utfordringer knyttet krysspress mellom det norske og muslimske miljøet. Flere ga uttrykk for gjenkjennelse av karakteren, noe blant annet en 19 år gammel muslimsk jente beskrev i et debattinnlegg (Ali, 2017). Videre ga en annen jente uttrykk for gjenkjennelse av å være en såkalt «outsider» knyttet usikkerheten rundt egen

identitet (Elnan, 2017). Sana er derfor blitt en viktig representant og forbilde for flere minoritetsungdommer i Norge, og kanskje spesielt blant unge muslimske jenter.

I 2020 fikk karakteren Arin på 13 år sin egen sesong i «Lik Meg». Hun vokser opp på tvers av kulturer og står på lik linje som Sana i et krysspress mellom det muslimske og det norske miljøet. Det er derfor flere likhetstrekk mellom karakterene og tematikker som forventninger knyttet til jentene sin muslimske rolle og utvikling av egen identitet kommer tydelig frem i begge ungdomsseriene. Det er likevel flere faktorer som skiller karakterene fra hverandre, som blant annet alder og utvikling av sin egen identitet. Karakteren Sana er som nevnt eldre enn Arin og uttrykker en tryggere identitet. Dette vil mulig ha en sammenheng i alder, i tillegg til at Arin befinner seg i en fase mellom barndom- og ungdomstid. Hun prøver i større grad å finne en balanse mellom de ulike miljøene, noe som videre fører til usikkerhet knyttet egen identitet. Både Sana og Arin er begge viktige representanter for minoritetsungdommer i Norge. Begge TV-seriene med å kaste lys på utfordringene minoritetsungdommer står overfor og bidrar med kunnskap om hvordan det er å være minoritetsungdom i det norske samfunnet. Dette kan videre være med på å danne et inkluderende samfunn og forhindre fordommer og rasisme mot minoritetsungdommer.

2.2 Teoretiske perspektiv

I dette delkapittelet vil det teoretiske rammeverket bli presentert med bakgrunn i relevansen for beskrivelsen av minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av kulturer. Dette er derfor videre relevant for besvarelsen av problemstillingen. I begynnelsen av dette delkapittelet vil teoriene roller, krysspress og marginalisering presenteres, før en videre utdyper teoriene dobbeltliv og identitet.

2.2.1. Roller, krysspress og marginalisering

Sosiale roller blir beskrevet som forventinger en har til personer knyttet en bestemt posisjon. De ulike forventningene en har til de forskjellige rollene påvirker individets atferd (Schiefløe, 2019, s. 203). Videre varierer rollene i forhold til hvilket samfunn en lever i, og det kommer frem at i et patriarkalsk muslimsk samfunn har menn og kvinner hierarkiske roller, som innebærer at menn har en høyere status enn kvinner. Kjønnene utfyller derfor hverandre ved å utføre ulike oppgaver, og disse rollene blir gutter og jenter betinget med fra tidlig alder (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 193). Videre vil en oppnå nøytrale eller positive sanksjoner hvis en lever opp til forventningene knyttet den sosiale rollen, men hvis en derimot ikke oppfyller forventningene vil en risikere å bli møtt med negative sanksjoner (Schiefløe, 2019, s. 203).

På bakgrunn av at individer består av flere ulike roller på samme tid, vil en kunne oppleve å møte motstridene forventninger (Schiefløe, 2019, s. 207). Krysspress blir derfor beskrevet som en form for rollekonflikt og kommer til syne når forskjellige personer konkurrerer om individet sine holdninger eller støtte, og på bakgrunn av dette må velge side (Schiefløe, 2019, s. 208). Det å vokse opp med påvirkning fra forskjellige kulturer innebærer derfor å måtte forholde seg til ulike forventninger, regler og krav, noe som videre kan føre til ulike konsekvenser for de det gjelder. Presset mellom sine egne virkeligheter utgjør derfor dette krysspresset (Salole, 2020, s. 141-142). Krysspress dreier seg også om at man endrer sin væremåte ut ifra hvilke mennesker en omgås, og problemet oppstår når en står mellom to motstridende identiteter som gjøres relevante samtidig (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 106-107). Flere krysskulturelle barn og unge føler seg sterkt forplikt til sine foreldre, og ønsker ikke å gjøre noe som kan oppfattes som skamfullt i deres etniske miljø. Mange føler derfor de står i gjeld til sine foreldre ved å ta egne valg, noe som igjen kan påføre skyldfølelse (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 117-118).

Mennesker generaliserer ofte ut fra et fåtall av erfaringer (Østby, 2011, s. 59), og det kommer frem at flere med minoritetsbakgrunn opplever å bli generalisert og usynliggjort som individer (Østby, 2011, s. 61). Marginalisering blir gjerne ansett å være motpolen til integrering, og fører til lav og manglende innflytelse og tilhørighet (Kaya, 2010, s. 82). Dette kan knyttes til sammenhenger i individets integrasjon eller avstand i ulike sentrale arenaer som blant annet skole og familie (Heggen, 2004, s. 120). Når innvandrere verken er integrert i opprinnelseskulturen eller føler seg aksepterte deltakere i storsamfunnet betegnes dette som kulturell marginalisering (Schieffloe, 2019, s. 186). Marginaliseres kan også forkomme på bakgrunn av måten en ønsker å fremstå, og vil naturligvis kunne få betydning for individets identitet (Kaya, 2010, s. 83).

2.2.2 Dobbeltliv og identitet

Barn og unge som vokser opp på tvers av kulturer må til enhver tid forholde seg til situasjonen som gjelder (Salole, 2018, s. 44), og derav ulike verdisystemer som kan føre til en verden preget av forvirring og splittelse (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 117). De ulike reglene og verdisystemene fører til at flere lever et «dobbeltliv» og dette gjelder oftest barn og unge som strever med å forene sine ulike virkeligheter, og hvilke regler og verdsett som styrer i de ulike kontekstene. Som et resultat av dette velger de enkelte å håndtere situasjonen ved å bli som to ulike individer (Salole, 2018, s. 203). Det å leve et «dobbeltliv» innebærer ofte at barn og unge forteller løgner og manipulerer omgivelsene sine for å kunne leve slik de selv ønsker. Dette innebærer ofte frykt for å bli oppdaget, og et viktig poeng innebærer at flere ønsker å beskytte sine foreldre mot denne skuffelsen og derav holder dette skjult (Salole, 2018, s. 204).

Identitet blir beskrevet av Eriksen som det en oppfatter seg selv som (2001, s. 36). Det skapes gjennom aktiv deltakelse i grupper (Raaheim, 2019, s. 81), og endres i samspill med andre (Dahl, 2013, s. 198). Videre blir også familie betraktet som et vesentlig aspekt i utformingen av den enkeltes identitet (Eriksen, 2001, s. 39). Barn og unge med minoritetsbakgrunn kan oppleve utfordringer knyttet dannelsen av en trygg identitet med bakgrunn i at store deler av deres identitetsprosess omhandler å forsone seg med at en selv er sammensatt og må forholde seg til ulike kulturer (Salole, 2018, s. 250).

Dahl beskriver begrepet dynamisk kulturell identitet som noe som blir skapt i møter mellom mennesker i forskjellige situasjoner (Dahl, 2013, s. 199), og individer aktiverer ulike

identiteter i sosiale situasjoner (Eriksen, 2001, s. 42). En foretar flere valg i møte med andre, og derav former en sin egen identitet som er i en konstant utvikling (Dahl, 2013, s. 198). Videre er hybriditet et begrep som beskriver enhver blandet kulturell form, som for eksempel minoritetskulturer (Eriksen, 2008, s. 140). Begrepet knyttes også til identitet, hvor det omhandler å forene de ulike etniske identitetene en står ovenfor (Fangen, 2008, s. 108). Videre i diskusjonskapittelet vil de teoretiske perspektivene bli diskutert opp mot forskning og funnene fra ungdomsserien «Lik Meg».

2.3 Forskning på feltet:

I dette delkapittelet vil det bli presentert ulik forskning på minoriteter i Norge, med spesielt hovedvekt på unge muslimer. Bakgrunnen for utvalget av forskningen handler om relevans for tematikken og videre danner et grunnlag for besvarelsen av problemstillingen.

Forskningen vil bli presentert i tematikker som identitet, familiære relasjoner og vennskapelige relasjoner.

2.3.1 Identitet

Jacobsen forsket på unge muslimer i Norge gjennom observasjon og intervjuer, og hvor de fleste i forskningsprosjektet var i aldersgruppen 18-25 år (2002, s. 21). En av tematikkene som ble forsket på omhandlet identitet (Jacobsen, 2002, s. 16). I forskningsprosjektet kom det frem at identitet er en dynamisk prosess og blir definert i forhold til ulike relasjoner og kontekster (2002, s. 53). Identiteten er derfor betinget av sosiale og kulturelle sammenhenger, og vil derfor endres i takt med konteksten man beveger seg i og samhandlingen mellom andre individer (Jacobsen, 2002, s. 50).

Østberg foretok et feltarbeid blant unge norsk-pakistanske muslimer i Norge. Et av hovedpoengene i forskningsprosjektet er at de unge norsk-pakistanske ungdommene utviklet en integrert plural identitet. Dette innebærer at en utvikler en høy grad av kulturell kompetanse og ferdigheter til å pendle mellom de ulike kulturene, uten at dette nødvendigvis danner noen form for personlig verdikonflikt (Østberg, 2003, s. 103-104). På bakgrunn av dette kom det frem at ungdommene var sammensatte, men samtidig hadde helhetlige personligheter (Østberg, 2003, s. 104).

Integrert plural identitet er nært beslektet til begrepet hybrididentitet på bakgrunn av et oppgjør med kulturbegrepet som noe fast og avgrenset, men skiller seg likevel fra hverandre (Østberg, 2003, s. 103). Gjennom Strandbu sin forskning på muslimske jenter i Oslo og deres manglende deltagelse på fritidsaktiviteter, kom det frem uttrykk for en hybrididentitet (Strandbu, 2005, s. 27). I forskningsprosjektet beskrev to jenter gode eksempler på hybrididentitet gjennom at de blant annet ønsket høyere utdanning og finne arbeid hvor de vil være selvstendige, noe som stod i kontrast med flere kvinnelige slektninger i foreldrenes hjemland. På samme tid kom det frem at de mente at unge nordmenn ikke viser respekt til sine foreldre og videre ikke anerkjenner viktigheten av familieforhold (Strandbu, 2005, s. 36). Denne hybrididentiteten kommer videre frem i Fangen sin forskning på somaliere i Norge.

Somalierne som ble intervjuet tematiserte tre ulike tilnæringsmetoder til å forholde seg til livet i Norge på, hvor det ene omhandlet å «ta det beste fra to kulturer» (Fangen, 2008, s. 108), som igjen blir beskrevet som hybrididentitet (Fangen, 2008, s. 111). Flere ungdommer som ble intervjuet uttrykte en hybrididentitet, uten at de nødvendigvis ga uttrykk for noen former for identitetskonflikt (Fangen, 2008, s. 111), noe som bekrefter Østberg sin forskning på unge norsk-pakistanere (Østberg, 2003, s. 103-104). Videre kommer det frem at klesdrakt kan være med å symbolisere hvem en er som person og beskrive forskjellige sider av ens identitet til andre (Østberg, 2003, s. 116). Innenfor Islam er begrepet sømmelighet nært knyttet til klær (Østberg, 2003, s. 116). Derav kommer det frem at minoriteter velger ulike løsninger på identitet, i tillegg til at identitet også kan bli uttrykt gjennom klesdrakt.

2.3.2 Familiære relasjoner

Respekt til familien blir ansett som en av de høyeste og viktigste verdiene innenfor islamsk moral (Østberg, 2003, s. 157). Dette kom til uttrykk gjennom Østberg sitt forskningsprosjekt hvor hun kom frem til at jenter hadde et større ansvar enn gutter når det gjelder familiens ære (Østberg, 2003, s. 160). Den samme tematikken blir belyst gjennom Mevik og Tveraabak sine dialogmøter, hvor norske og arabiske mødre diskuterte ulike dilemmaer og verdier knyttet en oppvekst i det norske samfunnet (2011, s. 24). Under et av møtene uttrykte en arabisk mor bekymring for datteren sin ære med bakgrunn i at hennes jevnaldrende får seg kjæresten og i stor grad får lov til å gå fritt utenfor sitt eget hjem (Mevik & Tveraabak, 2011, s. 29).

I Younis sitt forskningsprosjekt på minoritetsjenter sin manglende deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter kom det frem at sosialt samvær med familie var noe informantene viet mye tid til (2010, s. 139). Informantene var videre svært knyttet til sine familier og hadde varierende grad av kontakt med venner på fritid, og opplevde utestengning og konflikter med andre jevnaldrende (Younis, 2010, s. 140). Videre i forskningsprosjektet kom det frem at innvandrerkvinner i større grad enn menn, blir forventet å leve etter normene i hjemlandet (2010, s. 140), og i tillegg ser en gjennom Østberg sin forskning at det var strengere krav til jenter enn til gutter (Østberg, 2003, s. 114). Videre kommer det frem i Younis sin forskning at minoritetsjenter vokser opp i et norsk samfunn med egne forhold til kjønnsroller og kjønnsrelasjoner, samtidig som de vil bli oppdratt etter foreldrene sitt hjemland (2010, s. 140-141). På bakgrunn av dette kommer viktigheten av familiære relasjoner frem.

2.3.3 Vennskapelige relasjoner

Forskning viser at valg av venner gjerne forandres fra barndomstid til ungdomstid (Østberg, 2003, s, 111), hvor en danner mer likesinnede vennskap (Lidén, 2002, s. 207). Dette er blant deres forskjellige meninger knyttet alkohol og det motsatte kjønn (Østberg, 2003, s, 111). Videre er det ifølge islamsk moral ikke akseptert at gutter og jenter tilbringer tid sammen som venner eller kjærester (Østberg, 2003, s, 113). Tematikken rundt samvær med gutter blir belyst i dialogmøtene til Mevik og Tveraabak. En av de arabiske mødrene som deltok uttrykte at samvær med gutter kun kunne forkomme på skolen, mens en av de andre arabiske mødre mente at samværet også kunne forkomme utenfor skoletid, dersom det var mer enn kun to personer tilstedet (Mevik & Tveraabak, 2011, s. 31). Videre ser en gjennom Østberg sin forskning at jenter ikke skulle bli sett sammen med gutter, med bakgrunn i familien sin ære (2003, 160). Videre i diskusjonskapittelet vil den presenterte forskningen bli diskutert opp mot det teoretiske rammeverket og funnene fra ungdomsserien «Lik Meg».

3. Metode

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for mitt valg av metode i min analyse av ungdomsserien «Lik Meg». Formålet med forskningsprosjektet er å danne kunnskap om ulike utfordringer minoritetsungdommer opplever knyttet en oppvekst på tvers av kulturer i Norge. Med dette som utgangspunkt kan sosialarbeidere i møte med disse ungdommene hjelpe og støtte på områdene de selv opplever som utfordrende.

3.1 Kvalitativ innholdsanalyse

Dette prosjektet ble foretatt ved hjelp av en kvalitativ innholdsanalyse med observasjon som utgangspunkt. Den kvalitative innholdsanalysen ble foretatt ved hjelp av en induktiv tilnærming hvor de ulike kategoriene utvikles ved hjelp av datamaterialet (Ringdal, 2018, s. 269). Denne typen analyse blir beskrevet som ideers tilstedeværelse i tekst, der fortolkning er en vesentlig side ved analysen (Bratberg, 2017, s. 67). Videre vil forskeren gå lenger enn kun innholdet i teksten, men også kartlegge det observerbare i innholdet for å finne ut av underliggende antagelser og overbevisninger (Bratberg, 2017, s. 67-68). Kvalitativ innholdsanalyse bygger på et positivistisk vitenskapssyn som innebærer at ideer skal kunne observeres og datamaterialet handler om teksten sitt offentlige innhold (Bratberg, 2017, s. 69). Hensikten med analysen er på bakgrunn av dette å fange opp, klassifisere og summere vesentlige elementer i innholdet (Bratberg, 2017, s. 68), noe som ble foretatt av ungdomsserien «Lik Meg».

3.2 Utvalg

Utgangspunktet for prosjektet omhandlet et ønske om å forske på ungdommer sine egne opplevelser knyttet en krysskulturell oppvekst. I dette tilfellet har jeg valgt å bruke ungdomsserien «Lik Meg» som utgangspunkt, som er en TV-serie som allerede belyser tematikken. I utvelgelsen ble det tenkt tilbake på en ungdomsserie som ble tatt i bruk under en konferanse Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging holdt angående negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Under konferansen ble det vist et klipp fra ungdomsserien «Lik Meg» og på grunnlag av at ungdomsserien ble tatt i bruk som en læringsressurs for sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer var det ønskelig å forske på ungdomsserien.

Ungdomsserien «Lik Meg» består av fire sesonger hvor en følger en ny hovedperson i hver sesong. I den fjerde sesongen kommer vi tettere på karakteren Arin som er en 13 år gammel muslimsk jente. Hun står mellom to kulturer og i sesongen følger vi hennes utfordringer knyttet ulike forventninger fra det norske og det muslimske miljøet. Arin blir fremstilt som en representant av unge jenter i det muslimske miljøet, og det var derfor ønskelig å forske på hvordan hun forholder seg til krysspasset mellom de ulike kulturene og hvordan dette igjen kan påvirke hennes identitet. Samtidig er det viktig å huske at karakteren Arin ikke nødvendigvis beskriver alle muslimske jenter i Norge, men det kan tenkes å danne et bilde på utfordringer som kan komme til syne gjennom en krysskulturell oppvekst.

Sesongen består av åtte ulike episoder og har jeg har derfor gjort et begrenset utvalg, slik at analysen ble mindre og mer grundig analysert. Før utvalget ble foretatt var det vesentlig å danne et helhetlig bilde av sesongen, og alle episodene ble observert i en kronologisk rekkefølge. De tidligere sesongene hvor Arin var deltagende var ikke ønskelig å observere. Bakgrunnen for dette omhandlet en observasjon knyttet hennes eget syn på situasjonen og ikke gjennom hovedpersonene i de andre sesongene sitt ståsted. Det kan likevel tenkes at ved å observere tidligere sesonger ville en hatt et bedre utgangspunkt for Arin sin situasjon i lys av andre rundt. Under observasjonen av den fjerde sesongen, ble korte notater av alle episodene foretatt, slik at disse kunne tas i bruk under utvelgelsen. Notatene belaget seg på innhold og interessante tematikker som ville være relevante for prosjektet; som blant annet motstridende forventninger, krysspess og identitet. På grunnlag av disse notatene ble tre episoder valgt hvor relevante tematikker var fremtredende. De utvalgte episodene var: “Vi elsker deg” (Wisløff, 2020) “Respekter meg” (Wisløff, 2020) og “Være meg selv” (Wisløff, 2020).

3.3 Observasjon

Empirien ble innsamlet ved hjelp av observasjon som metode. Bakgrunnen for dette handlet om at en ønsket å studere muslimske ungdommer i sitt eget miljø, slik at en får mest mulig kompetanse på områder hvor de selv opplever utfordringer knyttet en krysskulturell oppvekst. Dette igjen vil danne en spissere kompetanse for sosialarbeidere i møte med krysskulturelle barn og unge, slik at en kan hjelpe og støtte på områder hvor de selv har behov. Jacobsen beskriver at gjennom observasjon kan en registrere mennesker sin atferd (2015, s. 165), samtidig som en registrerer denne atferden i en kontekst (Jacobsen, 2015, s. 166), noe som

danner utgangspunktet for valg av metode. Det var ønskelig å forske på atferden knyttet en krysskulturell oppvekst, og videre observere denne atferden i en kontekst. Nedenfor vises til en modell på hvilken dato episodene ble observert, i tillegg til lengde på datamaterialet. Dermed ser en at dette dannet et datamateriale på totalt 82 minutter.

Observasjonen startet ved at de tre utvalgte episodene ble studert i en kronologisk rekkefølge. Episoden «Vi elsker deg» ble derfor analysert først, deretter «Respekter Meg» og til slutt «Være meg selv». Underveis i alle episodene ble det foretatt notater av relevante muntlige og skriftlige samtaler, kroppsspråk og handlinger som foregikk i episodene. Det ble derfor anskaffet grundige notater av episodene ved at de stoppet og startet underveis under hele observasjonen, og videre ble all vesentlig informasjon nøye nedfelt i et samlet dokument. Det kan likevel tenkes at resultatene ville utspilt seg annerledes hvis observasjonene ble foretatt uten mange pauser i episodene, og på bakgrunn av dette fått de viktigste utdragene. Samtidig var det ønskelig med en grundigere analyse, noe som dannet bakgrunnen for den valgte metoden.

Etter den første episoden var observert og alle notatene var nedfelt i et dokument, var det et bevisst valg å avvente prosessen en dag før en gjentok den samme observasjonen. Grunnlaget for dette handlet om at en skulle bearbeide observasjonene som allerede var analysert, slik at en kunne observere nye funn under neste observasjon. Derfor ble den neste observasjonen foretatt etter en dags pause. Den samme prosessen ble gjentatt enda en gang hvor alle muntlige og skriftlige samtaler, kroppsspråk og handlinger ble nedfelt i det samme notatet som ble brukt tidligere i prosessen. Selv om mange av observasjonene var det samme som tidligere, kom det likevel frem noen nye funn. I tillegg var det utfordrende å transkribere alle de muntlige samtalene i episoden, og ved å notere dette ned flere ganger vil dette gjøre observasjonen mer pålitelig. Etter at denne prosessen var utført for andre gang, ble det foretatt enda en dag mellomrom før den siste observasjonen ble foretatt. Den samme prosessen ble igjen gjennomført, og alle relevante muntlige og skriftlige samtaler, kroppsspråk og handlinger ble nedfelt i det samme notatet som tidligere. Det kom derfor nye observasjoner til syne.

Episode	Dato	Lengde
«Vi elsker deg»	29.03, 31.03, 02.04	31 min
«Respekter meg»	29.03, 31.03, 02.04	23 min
«Være meg selv»	29.03, 31.03, 02.04	28 min
Totalt		82 min

Tabell 1.1: Tabell over analyserte episoder

3.4 Dataanalyse

Analysen av datamaterialet ble utført i flere forskjellige steg og etter en induktiv metode (Tjora, 2017, s. 18). Prosessen startet som nevnt ved at relevante muntlige og skriftlige samtaler, kroppsspråk og hendelser ble nedfelt i et felles dokument. All tale ble på grunnlag av dette transkribert (Tjora, 2017, s. 173), i tillegg til at kroppsspråk og hendelser ble beskrevet. Transkriberingen ble i hovedsak foretatt på bokmål (Tjora, 2017, s. 174), samtidig som karakterene sitt muntlig språk ble bevart.

Etter at alle notatene fra observasjonen var nedfelt, ble dokumentet delt inn i tre ulike kategorier etter hvilken dag observasjonen ble foretatt. Dette foregikk i programvaren MAXQDA, som er et verktøy for å analysere kvalitativ data (Kuckartz & Rädiker, 2019, s. 1). Programmet gjorde det mulig å systematisere observasjonene som ble foretatt, slik at det ble mest mulig oversiktlig. Videre ble alle notatene lest i en kronologisk rekkefølge og delt inn i ulike sorteringsbaserte koder. Målet med denne kodingen bestod av tre faktorer; et ønske om å trekke ut det empiriske materialet, redusere volumet og legge til rette for ulike ideer på grunnlag av detaljene i materialet (Tjora, 2017, s. 197). Dette blir beskrevet som generelle temaer som kommer til syne i observasjonen og som utdragene vil gi mer informasjon om (Tjora, 2017, s. 201). På grunnlag av dette ble det tallrike antall koder (Tjora, 2017, s. 198), og det til slutt med opp rundt 250 koder. Noen eksempler på koder var: «Respekt», «Foreldre» og «Venner» med «Gutter» som underkategori. En utfordring knyttet til de ulike kodene handlet om at flere koder kan knyttes til samme tematikken, så selv om det ble mer oversiktlig var det likevel noen koder som gikk inn i hverandre. Dette var også grunnlaget for et stort antall koder.

Videre i prosessen ble det foretatt et utvalg av koder som var aktuelle for å svare på problemstillingen. Alle kodene ble derfor lest gjennom, og de mest relevante ble valgt ut. Videre ble det foretatt et utvalg av de enkelte kodene med tematikker som ære, krysspress og identitet. På bakgrunn av at flere tematikker henger sammen var det derfor flere som måtte analyseres, og de mest sentrale funnene for tematikkene ble valgt ut og presenteres i neste kapittel.

3.5 Kvalitetsvurdering

Relabilitet handler om at forskningen har en intern logikk og sammenheng gjennom hele prosjektet (Tjora, 2017, 231). Ved å gjenta den samme observasjonen tre ulike ganger kunne en kontrollere samsvar i observasjonene. Videre ble de ulike observasjonene sett opp mot hverandre, slik at sitatene skulle stemme helt overens. Hvis det var noen sitater som var ulike ble det foretatt en ny observasjon av den aktuelle scenen, slik at det skulle stemme helt overens med innholdet i TV-serien. Videre vil forskeren aldri være fullstendig nøytral (Tjora, 2017, s. 235), noe som kan ha påvirket forskningsprosjektet. Det kan tenkes at hvis noen andre foretok denne analysen kan svarene komme ut annerledes enn det som kom til syne under dette prosjektet.

For å danne en høy validitet er en forutsetning at det må være en høy reliabilitet (Ringdal, 2018, s. 103). Validitet handler om hvorvidt svarene i forskningen svarer på spørsmålet en stiller (Tjora, 2017, s. 232). I denne analysen er det jeg som er bakgrunnen for validiteten, og andre forskere ville mulig lagt vekt på andre tematikker enn hva jeg har gjort i analysen. Dette betyr ikke at validiteten ikke er på plass, for selv mener jeg at validiteten er høy ettersom observasjonen har blitt foretatt gjentatte ganger. I tillegg har det vært mulig å foreta flere observasjoner om nødvendig.

Generaliserbarhet er knyttet til forskningens relevans utover de enheter som faktisk er undersøkt (Tjora, 2017, s. 231). Denne analysen vil derfor være med å belyse minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av kulturer, men samtidig er det viktig å vite at ungdomsserien «Lik Meg» ikke representerer alle minoritetsungdommer i Norge. Denne forskningen burde derfor settes sammen med annen forskning, og generaliserbarheten er derfor begrenset.

4. Funn

Prosjektet undersøker som nevnt hvordan ungdomsserien «Lik Meg» kan brukes som et verktøy til å forstå barn og ungdom med minoritetsbakgrunn sine utfordringer knyttet balansen mellom flere kulturer. På bakgrunn av dette har det gjennom arbeidet med analysen utspilt seg tre ulike kategorier relatert til temaene viktigheten av familiens ære, krysspress mellom venner og familie og forsøk på balanse.

4.1 Viktigheten av familiens ære

Gjennom observasjonene kommer det frem at det muslimske miljøet i ungdomsserien «Lik Meg» blir skildret gjennom Arin sitt forhold til familien. Det en observerer er at respekt for familien spiller en vesentlig rolle, og et gjennomgående funn er at Arin tilbringer betydelig med tid hjemme sammen med familien. Det kommer videre til syne at foreldrene er kontrollerende med tanke på Arin sitt privatliv og fritid. Foreldrene spør ofte hvor hun befinner seg hvis hun ikke er hjemme, og begrenser Arin sitt sosiale samvær i ulike settinger. En gjennomgående tematikk handler om hennes samvær med gutter, noe foreldrene ikke aksepterer. Dette skal belyses i form av noen eksempler. I en scene sender moren en melding og lur på hva Arin gjør. «Hjemme selvfølgelig (smilefjes)». Moren svarer: «Du trenger ikke være hjemme alltid». Videre kommer det en oppfølgingsmelding: «Du kan ikke være med gutter. Det er bare det».

Dette kommer også til syne gjennom et annet eksempel der Arin sin brukerkonto på bildedelingstjenesten Instagram blir knyttet til en video vennene hennes har lagt ut. I videoen er det både gutter og jenter som badet ved et vann. Senere på dagen ble faren oppringt av sin bror hvor han fikk informasjon om videoen. «Alle sier du var ute og badet med guttene». Denne situasjonen viste seg å ikke stemme overens med fremstillingen i sosiale medier. Selv om foreldrene visste at Arin befant seg hjemme hadde ikke det noen betydning for situasjonen. «Folk tror det de vil tro uansett», kommenterte faren.

Den samme tematikken blir belyst i et tredje eksempel. Arin ble igjen knyttet til et bilde, men denne gangen fra en fest hvor Arin hadde befunnet seg. På bildet er Arin avbildet sammen med en gutt som har en øl i hånden. Dette var noe det muslimske miljøet fikk informasjon om, og noe Arin ble konfrontert med av sin far. «Vet du hva de kaller deg? Hore! Barala. Det er det de kaller deg». Videre kommenterer han: «Tror du vi kom hit fra hjemlandet for at folk

skal kalle dattra mi en hore?». På bakgrunn av dette kommer det også en form for skam og skyldfølelse knyttet til slike hendelser.

I lys av tidligere eksempler kommer det frem at det muslimske miljøet holder øye med hverandre, og i et eksempel forklarer Arin til sin venninne hvordan det muslimske miljøet opererer. «Foreldrene mine, de tror liksom at hvis jeg er ute med gutter og sånn, så får jeg rykte på meg». Videre forklarer hun «(...) Det er ikke foreldrene mine da, det er alle rundt. (...) De baksnakker deg liksom». Videre formidler Arin: «(...) De bare overvåker deg hele tida». «(...) Men så lenge du gjør alle fornøyde så er det greit.» Med dette som bakgrunn blir det muslimske miljøet i «Lik Meg» fremstilt som et miljø med klare roller knyttet til muslimske jenter, og viktigheten rundt respekten for rollen og miljøet.

4.2 Krysspress mellom familie og venner

Gjennom observasjonene fremstår Arin som en sosial jente med et stort nettverk i sin skoleklasse. Vennegjengen består av både gutter og jenter hvor de fleste er etnisk norske, mens en av kameratene har selv minoritetsbakgrunn. Det kommer frem at vennegjengen tilbringer mye av sin fritid sammen. En gjennomgående observasjon er at Arin ofte velger å ikke delta på dette, noe vennegjengen har bitt seg merke i. Dette kommer frem i en scene hvor Arin har mottatt en melding fra sin venninne på den sosiale medieplattformen Snapchat hvor hun ber Arin om å komme til skolegården hvor det er «masse folk». «Jeg føler meg ikke helt bra», svarer Arin i meldingen. «Det sier du alltid. Du er aldri med på noen ting lenger (surt fjes)». Arin svarer på meldingen ved å skrive: «Jeg vil vise respekt til mamma og pappa». Venninnen svarer: «Jammen Arin. Du waster livet ditt. Det er jo nå det er gøy». «Du må respektere mitt valg», svarer Arin og legger vekk telefonen. Den manglende forståelsen kommer også frem i scenen hvor Arin forteller om ryktespredningen som vil forekomme hvis hun tilbringer tid sammen med gutter. Etter at Arin har forklart sammenhengen svarer hennes venninne: «Ja, drit i dem da». «Jeg kan jo ikke det. Men så lenge du gjør alle fornøyd, så er det greit», svarer Arin. Venninnen følger opp med å si: «Ja, men du kan ikke la de bestemme over deg da. Altså, du er jo en egen person (...). Hvis de nekter deg å leve så er de ikke glad i deg».

Tematikken rundt Arin sin manglende deltagelse i det sosiale nettverket kommer også frem i et annet eksempel. En kamerat med minoritetsbakgrunn snakker med henne på vei hjem fra skolen. Han spør om hun ønsker å bli med til McDonalds, noe hun sier hun ikke kan. «Hvorfor

er du'kke med oss lenger egentlig? Seriøst. Det er vel ikke sånn at du ikke får lov?». «Nei, nei, herregud», svarer Arin. Kameraten begynner å fortelle «Fordi det med at foreldrene skal kontrollere barna sine på grunn av rykter og sånn. Du skjønner hva jeg mener ikke sant?» På dette svarer Arin: «Ja, fy faen. Det er så drøyt».

En annen observasjon knyttet denne tematikken som kom til syne handler om utestenging relatert manglende deltagelse blant venner. Arin sin nærmeste venninne kommer tettere på en annen venninne, noe som Arin selv observerer i klasserom og sosiale medier. Videre observerer hun at vennegjengen tilbringer mye tid sammen via sosiale medier. I en scene mellom Arin sin nærmeste venninne og en annen diskuterer de om Arin skal bli bedt i bursdagsselskapet til en kamerat i vennegjengen. “Ikke gidd å inviter hun. Du vet jo at hun kommer til å si nei uansett. Hun kommer jo ikke til å bli med.”. Venninnen følger opp med å si «(...) og det er ikke no gøy for henne å bli invitert når hun ikke kan komme». På bakgrunn av dette velger de å ikke invitere Arin, noe hun observerer gjennom sosiale medier. Dette går inn på Arin og hun begynner å gråte. Med bakgrunn i dette kommer det frem at de ulike individene i vennegjengene har ulike utgangspunkt for å forstå Arin sin bakgrunn til manglende deltagelse.

4.3 Forsøk på å balansere flere kulturelle identiteter

Gjennom observasjonene kommer det til syne at Arin opplever motstridende forventninger og et krysspress mellom det norske og det muslimske miljøet. De ulike miljøene blir fremstilt adskilt, og kombineres sjeldent.

I den siste episoden som er analysert kommer det frem en form for blandingskultur med tanke på Arin sin klesdrakt. Det er feiring av den muslimske høytiden Eid og foreldrene har allerede dratt til lokalet for feiringen skal foregå. Arin kommer litt senere og går kledd i en blå tettsittende olakjole hvor hun har en svart genser og tights under. Videre bruker hun hijab, smykker og har sminket seg. Hun ankommer lokalet hvor en jente kommer bort til henne og sier: «Hallo Arin. Du var fin». Hun svarer smilende «Jeg vet det». Like etter kommer foreldrene, og reagerer på hva Arin går kledd i. Noen av kommentarene som kom frem var: «Du kan ikke være her i de klærne der», «Kan du ikke ta på deg kurdiske klær?» og «Tenker du kun på deg selv? Dette går utover oss?». Etter konfrontasjonen går Arin til et toalett hvor hun gråter. Etter en liten stund velger hun å sminke seg mer. Faren prøver å kontakte henne med å ringe, noe hun ikke svarer på. Hun tar omsider opp telefonen og sender en melding til

han. «Jeg hater dere. Eid mubarak». Arin går ut av toalettet og videre ut av lokalet. Hun drar på en fest hvor det befinner seg flere ungdommer og flere av deltagerne drikker alkohol. Festen blir avlyst på grunn av at politiet kommer. Arin og flere ungdommer løper fra lokalet. Hun tar opp telefon og ringer bestevenninnen, og forklarer raskt hva som er situasjonen og hva hun selv føler. «Oda, jeg er redd». Etter at venninnen forklarer at det går bra, sier Arin: «Jeg kan'ke gå hjem. De kommer til å drepe meg». Videre i diskusjonskapittelet vil de presentert funnene bli diskutert opp mot det teoretiske rammeverket og den presenterte forskningen.

5. Diskusjon

I det følgende kapittelet skal funnene diskuteres i lys av den tidligere presenterte teorien og forskningen. Kapittelet er delt inn i to ulike delkapittel som skal besvare hvert sitt forskningsspørsmål med bakgrunn i funnene fra forrige kapittel. Vi starter med å finne ut på hvilken måte ungdomsserien “Lik Meg” beskriver krysspress minoritetsungdommer står ovenfor. Deretter ser vi nærmere på hvilken måte ungdomsserien “Lik Meg” beskriver balansen mellom flere kulturelle identiteter.

5.1 På hvilken måte beskriver ungdomsserien “Lik Meg” krysspress minoritetsungdommer står overfor?

Kunnskap om utfordringer minoritetsungdommer kan stå ovenfor på bakgrunn av en oppvekst på tvers av kulturer, er vesentlig for sosialarbeidere i møte med ungdommene. Dette med bakgrunn i at en så tidlig som mulig kan oppdage problemstillinger ungdommene står ovenfor, og videre utøve hjelp og støtte hvor det er behov. Dette vil kunne skape et inkluderende samfunn, og videre forebygge negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. På basis av funnene kommer det frem at hovedpersonen Arin i ungdomsserien «Lik Meg» står i et spenningsfelt mellom de ulike forventningene fra det norske og muslimske miljøet. Dette er et funn som stemmer overens med annen forskning og vil blitt satt i lys av teoriene roller (Schiefløe, 2011, s. 202), krysspress (Salole, 2020, s. 141-142) og marginalisering (Kaya, 2010, s. 83).

I lys av funnene kommer det frem at Arin opplever motstridende forventninger blant annet knyttet til hennes atferd. Det muslimske miljøet forventer at Arin fremtrer i tråd med levereglene som en muslimsk jente, mens det norske miljøet, representert gjennom hennes venner, ønsker at hun skal være seg selv og gjøre det hun selv vil. Det kan tenkes at det muslimske miljøet sine forventninger knyttet jenter sin sosiale rolle (Schiefløe, 2019, s. 203), bunner i viktigheten av respekt til sin familie (Østberg, 2003, s. 157). Samtidig kommer det frem at et patriarkalsk samfunn består av hierarkiske roller, noe som blir betinget fra tidlig alder (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 193). På bakgrunn av dette kan det tenkes at muslimske jenter internaliserer denne rollen, men vil mulig i senere alder stå i kontrast med rollene til sine jevnaldrende, noe som blir bekreftet i funnene. Samtidig kommer det frem at foreldrene ønsker at Arin skal vokse opp slik som i hjemlandet, noe som også blir belyst gjennom forskning (Younis, 2010, s. 140). Flere minoritetsungdommer vil på bakgrunn av dette mulig

vokse opp med ulike roller enn flere jevnaldrende. Det vil mulig stå i kontrast med kjønnsrollene og kjønnsrelasjonene i det norske samfunnet (Younis, 2010, s. 140-141), noe som blir bekreftet gjennom funnene. Venninnen uttrykte: «Altså, du er jo en egen person (...). Hvis de nekter deg å leve så er de ikke glad i deg». Dette vil mulig stå i kontrast til det muslimske miljøet, hvor en ikke kun representerer en selv, men familien sin ære (Østberg, 2003, s. 160). De motstridende forventningene som blir belyst kan derfor tenkes å være svært utfordrende for minoritetsungdommer som står ovenfor dette. Dermed er det vesentlig for sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer å ha kunnskap om tematikken knyttet motstridende forventninger relatert til atferd, slik at dette kan bli oppdaget, og videre tilby den hjelpen og støtten som kan være nødvendig.

På basis av funnene kommer det frem motstridende forventninger knyttet hennes samvær med det motsatte kjønn. Det muslimske miljøet aksepterer ikke dette, noe som står i kontrast til forventningene fra det norske miljøet, representert gjennom hennes venner. Bakgrunnen for forbudet kan mulig ha en sammenheng med at dette ikke er akseptert innenfor islamsk moral (Østberg, 2003, s. 113), og vil videre ha en innvirkning på familiens ære (Østberg, 2003, s. 160). Bekymringer knyttet datteren sin ære var også fremtredende i dialogmøtene til Mevik og Tveraabak med bakgrunn i at jevnaldrende får seg kjærester og i stor grad får lov til å gå fritt utenfor sitt eget hjem (2011, s. 29), noe som står i kontrast til islamsk moral (Østberg, 2003, s. 113). Videre ser vi kommer det frem i funnene at «rykter» blir brukt som en negativ sanksjon av at en velger å bryte med sin rolle (Schiefløe, 2019, s. 203), noe andre minoritetsjenter bekrefter gjennom forskning (Younis, 2010, s. 141). De negative sanksjonene vil derfor mulig gjøre det ekstra utfordrende for minoritetsungdommer å forholde seg til ulike roller. På samme tid kommer det frem gjennom funnene at det norske miljøet viser manglende forståelse, mens en kamerat med minoritetsbakgrunn ga uttrykk for innsikt av situasjonen. Det kommer frem gjennom forskning at en danner mer likesinnede vennskap (Lidén, 2002, s. 207) fra barndomstid til ungdomstid (Østberg, 2003, s. 111), blant annet på bakgrunn av forskjellige meninger knyttet alkohol og det motsatte kjønn (Østberg, 2003, s. 111). På bakgrunn av funnene kan det tenkes at valg av likesinnede venner vil kunne etableres i senere år, og at dette mulig også vil bunne i en felles forståelse av hverandres situasjon. På bakgrunn av dette kommer det tydelig frem at minoritetsungdommer opplever motstridende forventninger, også relatert til samvær med det motsatte kjønn. På bakgrunn av dette er det relevant for sosialarbeidere i møte med minoritetsungdom å ha kunnskap om tematikken, slik at ikke ytterligere konsekvenser forekommer.

På grunnlag av tidligere undersøkelser kommer det frem at de motstridende rollene som kommer til syne danner et krysspess mellom det norske og muslimske miljøet (Schiefløe, 2019, s. 208), og derav må forholde seg til ulike forventninger, regler og krav (Salole, 2020, s.141-142). Gjennom funnene kommer det frem at skam og skyldfølelse er beslektet flere av situasjonene karakteren står overfor. Flere opplever også en forpliktelse knyttet sine foreldre, og derav ikke ønsker å utføre noe som bli betraktet som skamfullt (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 117-118). Dette vil mulig være psykisk belastende for de enkelte. Det å stå ovenfor et krysspess med det etniske og det norske miljøet vil mulig flere minoritetsungdommer kjenne seg igjen i, og på bakgrunn er det viktig at sosialarbeidere i møte med ungdommene har kunnskap om tematikken og utfordringene de kan stå ovenfor.

I lys av funnene kommer det frem at Arin er lite deltagende med sine venner på fritiden, og hun begrunner dette med blant annet «Jeg vil vise respekt til mamma og pappa». Istedenfor tilbringer hun tid hjemme sammen med familien, og som en konsekvens av dette blir hun utestengt fra sine venner. I forskningsprosjektet til Younis blir dette bekreftet ved at ungdommene viet mye tid til sin familie (2010, s. 139), noe som videre førte til utestengning og konflikter med jevnaldrende (2010, s. 140). Det kan derfor tenkes at flere minoritetsungdommer opplever å bli marginalisert (Kaya, 2010, s. 82), både fra opprinnelseskulturen og storsamfunnet (Schiefløe, 2019, s. 186). På bakgrunn av dette vil mulig krysspess kunne føre til marginalisering blant minoritetsungdommer. Videre kommer det frem at flere minoriteter opplever også å bli generalisert og usynliggjort (Østby, 2011, s. 61), noe som gjør det ekstra viktig for sosialarbeider i møte med ungdommene å se de som enkelte individer. Det er derfor vesentlig at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer har kjennskap til utfordringene ungdommene kan stå ovenfor og vite at ulike roller kan føre til et krysspess og at dette videre kan utspille seg til at flere minoritetsungdommer blir marginalisert.

På bakgrunn av dette kommer det frem at ungdomsserien «Lik Meg» beskriver krysspess som en konsekvens av flere motstridende forventninger og roller blant minoritetsungdommer. Dette kommer tydelig frem gjennom funnene, og blir bekreftet gjennom teori og forskning. Videre ser vi at krysspess kan føre til marginalisering hos ungdommene, både fra den norske og den etniske kulturen, og det er derfor viktig at sosialarbeidere i møte med de enkelte ungdommene individet.

5.2 På hvilken måte beskriver ungdomsserien «Lik Meg» balansen mellom flere kulturelle identiteter?

Kunnskap om utfordringer minoritetsungdommer kan stå ovenfor knyttet en balanse mellom flere kulturelle identiteter er vesentlig for sosialarbeidere i møte med denne gruppen.

Bakgrunnen for dette omhandler at det vil mulig være utfordrende for flere minoritetsungdommer å danne sin egen identitet med utgangspunkt i de motstridende forventningene de står overfor, og derav kan sosialarbeidere bidra med hjelp og støtte i en slik prosess og videre forebygge ytterlige konsekvenser. På basis av funnene kommer det frem at Arin i ungdomsserien «Lik Meg» prøver å skape sin egen identitet, noe som oppleves som utfordrende med bakgrunn av de motstridende forventningene hun står ovenfor. Dette funnet stemmer overens med forskning, og vil bli satt i lys av teoriene dobbeltliv (Salole, 2018, s. 44) og identitet (Eriksen, 2001, s. 36).

På basis av funnene kommer det frem at Arin velger å holde noen deler av sitt liv skjult fra sine foreldre, noe som blant annet kommer frem ved at hun velger å dra på fest uten at de får vite om dette. Presentert i det teoretiske rammeverket ser en at flere barn og unge som vokser opp på tvers av kulturer lever et dobbeltliv. Dette er på bakgrunn av de ulike verdssystemene de må forholde seg til og derav velger å håndtere situasjonen ved å bli to ulike individer (Salole, 2018, s. 203). Det kan det derfor tenkes at det å leve et dobbeltliv blir en mestringsstrategi for de enkelte ungdommene. I tillegg vil det å forholde seg til ulike verdssystem kunne føre til forvirring og splittelse blant de det gjelder (Aadnesen & Hærem 2007, s. 117), noe som mulig vil være psykisk belastende for de det gjelder. Samtidig kan en stille spørsmål ved om hvor vidt ungdommene faktisk lever et dobbeltliv med bakgrunn i at de fleste ungdommer velger å holde noe skjult fra sine foreldre. Likevel er det viktig å vite at dette vil være individuelt, noe sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer må være bevisst. For noen vil derfor det å leve et dobbeltliv være en mulig mestringsstrategi for å håndtere de ulike kulturene og identitetene ungdommen selv står ovenfor. Det er derfor vesentlig at sosialarbeidere i møte med ungdommene har kunnskap om tematikken, slik at de kan bidra med hjelp og støtte, slik at ytterlige konsekvenser ikke forekommer.

I lys av funnene kommer det frem at Arin uttrykker en blandingskultur gjennom en kombinasjon av den muslimske og vestlige kleskulturen. Det gir derfor et uttrykk av hennes

utvelgelse av «det beste fra to kulturer» (Fangen, 2008, s. 108). Gjennom forskning kommer det frem at en kan uttrykke hvem en velger å være og ulike sider av egen identitet gjennom klesdrakt (Østberg, 2003, s. 116). Identitet blir skapt i aktiv deltagelse i grupper (Raaheim, 2019, s. 81) og i samspill med andre (Dahl, 2013, s. 198), og med dette som utgangspunkt kan klesvalget av de ulike kulturene uttrykke identitet. Denne kombinasjonen mellom identiteter vil mulig flere minoritetsungdommer gjenkjenne. Presentert i forskningskapittelet kommer det frem at flere minoritetsungdommer velger å blande ulike identiteter en står ovenfor, og derav uttrykke en hybrididentitet (Eriksen, 2008, s. 140). Dette kommer frem i Strandbu sin forskning hvor de kombinerte selvstendighet fra den norske kulturen og viktigheten rundt familierelasjoner i den muslimske (Strandbu, 2005, s. 36). Videre kommer hybrididentitet også frem i forskningen til Fangen, hvor intervjuobjektene ikke viste noen form for identitetskonflikt (Fangen, 2008, s. 111). Hybrididentitet blir derfor en måte å håndtere de ulike identitetene til en samlet blandet form, noe som bekreftes i funnene. Samtidig kommer det frem at familie blir ansett som en vesentlig del av identitetsutviklingen (Eriksen, 2001, s. 39), og gjennom funnene kommer det frem at det muslimske miljøet ikke aksepterer hennes uttrykkelse av hybrididentitet. Dette vil mulig gjøre det utfordrende for minoritetsungdommer å finne en løsning på sin egen balanse mellom flere kulturer, og hybrididentitet vil mulig være en løsning for noen, men ikke alle. Som belyst i funnene kommer det derfor frem at pendlingen mellom identiteter forsetter, noe mulig flere minoritetsungdommer ser på som løsningen på denne balansen. Samtidig vil de ulike løsningene være svært individuelt, noe som er vesentlig kunnskap for sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer.

Som belyst i funnene kommer det frem at Arin uttrykker ulike identiteter i forhold til det norske og muslimske miljøet, noe som videre blir beskrevet som en dynamisk identitet (Dahl, 2013, s. 199-200). I det muslimske miljøet forholder hun seg i stor grad til forventningene og reglene som forventes av henne og på bakgrunn av dette danner sin muslimske identitet. I møte med det norske miljøet forholder hun seg i stor grad til det muslimske miljøet sine forventninger, men samtidig spiller ut andre sider av sin identitet. Dette bekrefter Jacobsen sin forskning på unge muslimer i Norge hvor en dynamisk prosess kom til syne (2002, s. 53), og at identitet endres i takt med konteksten og samhandling med andre (2002, s. 50). Familie kommer derfor frem som en vesentlig rolle i hennes identitetsutvikling (Eriksen, 2001, s. 39), noe mulig andre minoritetsungdommer vil gjenkjenne. Videre kommer det frem i forskning til Østberg at intervjuobjektene uttrykte en integrert plural identitet, noe som innebærer at de

har flere identiteter og pendler mellom de ulike (Østberg, 2003, s. 103). Som et resultat av denne kulturelle pendlingen hadde intervjuobjektene mye kulturell kompetanse, uten at det nødvendigvis ble oppfattet som personlige verdikonflikter (Østberg, 2003, s. 103-104). Dette vil videre stå i kontrast til Salole som beskriver at ungdommene vil oppleve utfordringer ved å danne en trygg identitet på grunn av den kulturelle pendlingen (Salole, 2018, s. 250). På bakgrunn av Østberg sin forskning vil ikke hybrididentitet fungere for alle minoritetsungdommer, og en integrert plural identitet blir derfor en løsning for noen (Østberg, 2003, s. 46). For flere forsetter derfor en kulturell pendling, som kan sammenlignes med en kulturell dynamisk identitet (Dahl, 2013, s. 199-200). Ungdomsserien «Lik Meg» beskriver derfor ulike måter å forholde seg til balansen mellom ulike kulturelle identiteter, noe som er vesentlig at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer har kunnskap om.

Det kommer derfor frem at ungdomsserien «Lik Meg» beskriver ulike måter å håndtere balansen mellom flere kulturelle identiteter. Likevel kommer det frem at flere ungdommer velger å fortsette den kulturelle pendlingen mellom kulturer, men dette er noe som vil være individuelt for alle ungdommer. «Lik Meg» beskriver derfor ulike løsninger minoritetsungdommer kan foreta seg på en balanse mellom flere kulturelle identiteter, og det er derfor viktig at sosialarbeidere møter ungdommene individuelt, og ikke generaliserer ut fra enkelte erfaringer (Østby, 2011, s. 59).

6. Konklusjon

Dette prosjektet har studert minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet en oppvekst mellom kulturer og derfor ble ungdomsserien «Lik Meg» benyttet. Målet var å danne kunnskap om ulike utfordringer ungdommene selv står overfor, slik at sosialarbeidere i møte med ungdommene kan avdekke ulike problemstillinger de står overfor. På bakgrunn av dette vil sosialarbeidere i møte med ungdommene kunne ha en bedre forståelse av deres utfordringer og videre kunne tilby nødvendig hjelp og støtte der hvor det er behov. Derfor har dette prosjektet studert hvordan ungdomsserien «Lik Meg» kan bidra til å danne forståelse om minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet balansen mellom flere kulturer.

Når vi nå skal svare på problemstillingen ser en gjennom svaret på det første forskningsspørsmålet at ungdomsserien «Lik Meg» beskriver krysspress som en konsekvens av ulike forventninger og roller knyttet minoritetsungdommer. Videre kan dette krysspreset føre til marginalisering fra både det norske og det etniske miljøet. Gjennom det andre forskningsspørsmålet kommer det frem at ungdomsserien belyser ulike løsninger på en balanse mellom flere kulturelle identiteter. Likevel kommer det frem at en kulturell pendling blir en løsning for flere ungdommer, men dette vil være svært individuelt. På bakgrunn av svarene kommer utfordringene ungdommene står overfor tydelig frem, og gir et innblikk i minoritetsungdommer sin komplekse hverdag. Samtidig vil ikke denne analysen beskrive alle minoritetsungdommer, og derav ikke representere alle innenfor denne gruppen. Likevel vil TV-serien kunne belyse utfordringer knyttet balansen mellom flere kulturer, og vil være relevant i forståelsen av minoritetsungdommer. På bakgrunn av dette kommer en frem til at ungdomsserien «Lik Meg» kan bidra med innsikt i minoritetsungdommer sitt miljø og komplekse hverdag, noe som videre kan gi bedre forståelse av deres utfordring knyttet til balansen mellom flere kulturer.

Ungdomsserien «Lik Meg» vil være relevant for sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer. Bakgrunnen for dette er at sosialarbeidere vil derav kunne danne en forståelse av utfordringene ungdommene står overfor knyttet en oppvekst mellom flere kulturer. Videre belyser «Lik Meg» konsekvensene av krysspress og utfordringene ungdommer opplever knyttet en balanse mellom flere kulturelle identiteter. Dette vil videre føre til at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer vil kunne oppdage utfordringer de selv står overfor, og videre tilby hjelp og støtte hvor den enkelte ungdom har behov. Dette

er med bakgrunn i at sosialarbeidere får et innblikk i hvordan ungdommer selv velger å håndtere en slik balanse mellom kulturer, og derav kunne oppdage ulike metoder som blir tatt i bruk. Dette vil videre kunne føre til at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer kan tilby den nødvendige hjelpen og støtten ungdommene selv har behov for. Samtidig vil slike problemstillinger mulig være utfordrende for sosialarbeidere med tanke på hvordan de faktisk skal kunne hjelpe den enkelte ungdom. Likevel vil sosialarbeidere spille en viktig rolle for ungdommen ved å vise forståelse for den komplekse situasjonen personen står overfor, og derfor vil ungdomsserien “Lik Meg” kunne være en relevant ressurs i sosialfaglig arbeid. Samtidig vil TV-serien “Lik Meg” kunne skape et mer inkluderende samfunn. Dette er gjennom forståelse av minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet balansen mellom flere kulturer, og derav føre til mindre fordommer og rasisme mot de enkelte. På samme tid vil “Lik Meg” kunne forebygge mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Bakgrunnen for dette er at sosialarbeidere i møte med minoritetsungdommer lettere kunne avdekke problemstillinger de enkelte står overfor, og bidra med nødvendig hjelp i samarbeid med andre instanser.

Gjennom arbeidet med dette forskningsprosjektet har det skapt en økt interesse for viktigheten rundt forståelsen av minoritetsungdommer sine utfordringer. På bakgrunn av dette vill det vært interessant og forsket på minoritetsungdommer sine utfordringer knyttet en oppvekst på tvers av kulturer, ved å foreta et feltarbeid av ungdommene selv. Dette vil skape et mer helhetlig bilde av deres livssituasjon enn fremstillingen i populærkulturen. Videre vil det også vært interessant å sette disse utfordringene opp mot psykisk helse. I tillegg ville det vært interessant å forske på hvilke former for hjelp og støtte sosialarbeidere faktisk tilbyr i møte med minoritetsungdommer. Dette er med bakgrunn i den komplekse situasjonen flere av ungdommene står overfor, noe som også vil være utfordrende for sosialarbeidere i møte med dem. Avslutningsvis ser vi derfor at minoritetsungdommer i Norge bør forskes mer på, slik at vi kan hjelpe disse ungdommene på best mulig måte.

7. Siterte verk

- Aamir, A. (2021, 01. februar). *Enten dør du for kulturen din, eller så dør du skamløs*. Aftenposten.
<https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/nAvX9m/enten-doer-du-for-kulturen-din-eller-saa-doer-du-skamloes>
- Ali, S. J. (2017, 4. mai). Jeg kjenner meg mer igjen i Eva enn Sana, selv om jeg bruker hijab. *Aftenposten SiD*. <https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/zpkR9/jeg-kjenner-meg-mer-igjen-i-eva-enn-sana-selv-om-jeg-bruker-hijab-s>
- Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (2007). *Interkulturelt barnevernsarbeid*. Universitetsforlaget.
- Anonym jente (2016, 15. desember). Jeg var «gulljenta» i familien, men valgte å bryte ut. Jeg ville ikke lenger leve under lydløs, sosial kontroll. *Aftenposten, SiD*.
<https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/OdzOV/jeg-var-gulljenta-i-familien-men-valgte-aa-bryte-ut-jeg-ville-ikke>
- Berg, B. (2011). Fra innvandringspolitikk til mangfoldspolitikk - et bakteppe. I B. Berg & T. A. Ask (Red.), *Minoritetsperspektiv i sosialt arbeid* (s. 27-55). Universitetsforlaget.
- Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker: Innføring i interkulturell kommunikasjon* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Elnan, T. S. (2017, 27. april). De skamløse jentene: - Sana er et viktig forbilde for muslimske jenter. *Aftenposten SiD*.
<https://www.aftenposten.no/kultur/i/eQa6l/de-skamloese-jentene-sana-blir-et-viktig-forbilde-for-muslimske-jent>
- Eriksen, T. H. (2001). Identitet. I T.H. Eriksen (Red.), *Flerkulturell forståelse* (s. 36-56). Universitetsforlaget.
- Eriksen, T. H. (2008). *Globalisering: Åtte nøkkelbegreper*. Universitetsforlaget.
- Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge* (7. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Fangen, K. (2008). *Identitet og praksis: Etnisitet, klasse og kjønn blant somaliere i Norge*. Gyldendal Akademisk.
- Heggen, K. (2004). *Risiko og forhandlinger: Ungdomssosiologiske emner*. Abstrakt forlag AS.
- Jacobsen, C. M. (2002). *Tilhørighetens mange former: Unge muslimer i Norge*. Pax Forlag.

- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomfør undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Kaya, M. S. (2010). Innvandrere og integrering – utfordringer i å forstå tilpasningsmønster. I M. S. Kaya, A. Høgmo & H. Fauske (Red.), *Integrasjon og mangfold: Utfordringer for sosialarbeideren* (s. 50-98). Cappelen Akademisk Forlag.
- Kuckartz, U. & Rädiker, S. (2019). *Analyzing Qualitative Data with MAXQDA: Text, Audio and Video*. Springer Nature Switzerland AG.
- Lidén, H. (2002). Ungdom i Oslo øst. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 19(2), 205-209.
- Mevik, K. & Tveraabak, M. (2011). Flerkulturelle møter; mødre møter mødre. *Norges Barnevern*, 88(1), 24-35.
- Raaheim, A. (2019). *Sosialpsykologi* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og Mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget.
- Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet: Om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Salole, L. (2020). *Cross Cultural Kids: En bok for deg som vokser opp med flere kulturer*. Gyldendal Akademisk.
- Schiefloe, P. M. (2019). *Mennesker og samfunn: Innføring i sosiologisk forståelse* (3. utg.). Fagbokforlaget.
- Statistisk Sentralbyrå. (2021, 9. mars). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. <https://www.ssb.no/innvbef>
- Strandbu, Å. (2005). Identity, embodied culture and physical exercise: Stories from Muslim girls in Oslo with immigrant backgrounds. *Young: Nordic Journal of Youth Research*, 13(1), 27-45. DOI: 10.1177/1103308805048751.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Younis, T. A. (2010). På lag? - Minoritetsjenter som ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 94(2), 136-147.
- Wisløff, A. (Serieskaper). (2020, 17. oktober). Vi elsker deg [Sesong 4, episode 2]. I T. H. Eriksen (Ansvarlig redaktør), *Lik Meg*. NRK. <https://tv.nrk.no/serie/lik-meg/sesong/4/episode/2/avspiller>
- Wisløff, A. (Serieskaper). (2020, 24. oktober). Respekter meg [Sesong 4, episode 3]. I T. H. Eriksen (Ansvarlig redaktør), *Lik Meg*. NRK. <https://tv.nrk.no/serie/lik-meg/sesong/4/episode/3/avspiller>
- Wisløff, A. (Serieskaper). (2020, 7. november). Være meg selv [Sesong 4, episode 5]. I T. H.

Eriksen (Ansvarlig redaktør), *Lik Meg*. NRK. <https://tv.nrk.no/serie/lik-meg/sesong/4/episode/5/avspiller>

Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge: Religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere*. Universitetsforlaget.

Østby, L. (2011). "Sånn er de" - om kategorisering og samhandling med etniske minoriteter. I B. Berg & T. A. Ask (Red.), *Minoritetsperspektiv i sosialt arbeid* (s. 57-75). Universitetsforlaget.